

Obsah

Seznam zkratek	11
Přehled symbolů použitých ve schématech	14
Předmluva (M. Toman)	15
1. Imunitní systém a jeho funkce (I. Trebichavský)	17
1.1 Základní charakteristika imunitního systému (M. Toman, I. Trebichavský, J. Krejčí)	17
1.2 Vznik a diferenciacie buněk imunitního systému (I. Trebichavský)	20
1.2.1 Fetální krvetvorba, kmenové buňky	21
1.2.2 Krevní destičky, endotel a fibroblasty	23
1.2.3 Makrofágy a dendritické buňky	24
1.2.4 Granulocyty a žírné buňky	27
1.2.5 Lymfocyty	31
1.2.6 Tymus a diferenciacie T lymfocytů	33
1.2.7 Kostní dřeň a diferenciacie B lymfocytů	38
1.3 Sekundární lymfatické orgány a imunitní bariéry (I. Trebichavský)	44
1.3.1 Slezina, lymfatický folikul a germinální centrum	44
1.3.2 Lymfatické uzliny a tonzily	47
1.3.3 Epiteliální bariéry (I. Trebichavský, J. Krejčí)	48
1.4 Mechanismy imunity (I. Trebichavský)	57
1.4.1 Antigen a jeho osud v organismu (I. Trebichavský, M. Toman)	57
1.4.2 Přírozená imunita	61
1.4.3 Programovaná buněčná smrt	63
1.4.4 Cytotoxické reakce	66
1.4.5 Adheziny a buněčné migrace	67
1.4.6 Cytokiny	69
1.4.7 Záněť (I. Trebichavský, J. Krejčí)	73
1.4.8 Komplement	80
1.4.9 Prezentace antigenu a imunologická funkce hlavního histokompatibilitního komplexu (I. Trebichavský, P. Hořín)	85
1.4.10 Regulační a efektorové funkce specifických T buněk	90
1.4.11 Struktura a funkce imunoglobulinů (I. Trebichavský, J. Krejčí)	93
1.4.12 Protilátková odpověď	98
2. Imunitní systém obratlovců (M. Toman)	101
2.1 Fylogenetický vývoj imunity obratlovců (P. Šíma, I. Trebichavský)	101
2.2 Imunitní systém veterinárně významných obratlovců (M. Toman)	102
2.2.1 Imunitní systém ryb (P. Šíma)	103

2.2.2	Imunitní systém plazů (<i>Z. Knotek</i>)	106
2.2.3	Imunitní systém ptáků (<i>J. Plachý</i>)	108
2.2.4	Imunitní systém králíka (<i>R. Pospíšil, M. Faldyna</i>)	113
2.2.5	Imunitní systém psa (<i>M. Faldyna, M. Toman</i>)	115
2.2.6	Imunitní systém kočky (<i>M. Faldyna, Z. Knotek, M. Toman</i>)	119
2.2.7	Imunitní systém skotu (<i>M. Toman, P. Hořín, M. Faldyna</i>)	121
2.2.8	Imunitní systém prasete (<i>J. Trebiochavský, M. Toman, P. Hořín</i>)	127
2.2.9	Imunitní systém koně (<i>P. Hořín</i>)	130
3.	Imunologie reprodukce, imunita plodu a novorozence (<i>P. Hořín</i>)	135
3.1	Imunologické aspekty oplození (<i>L. Veselský, J. Dostál</i>)	135
3.1.1	Imunologické pochody v samičím pohlavním ústrojí	135
3.1.2	Imunologické pochody v samčím pohlavním ústrojí	137
3.2	Imunologie vztahu matka–plod (<i>P. Hořín, I. Trebichavský</i>)	138
3.2.1	Plod jako aloštěp	138
3.2.2	Imunologie placenty	139
3.2.3	Úloha MHC v reprodukci	141
3.2.4	Maternofetální vztahy u koní a skotu	142
3.3	Imunologie plodu a novorozence (<i>M. Toman, I. Trebichavský</i>)	144
3.3.1	Ontogeneze imunokompetence	144
3.3.2	Ontogeneze imunity u vybraných druhů	147
3.3.3	Transplacentární přestup protilátek, význam kolostra a mléka (<i>M. Toman, J. Krejčí</i>)	149
4.	Imunita proti infekci (<i>M. Toman, J. Krejčí</i>)	153
4.1	Interakce hostitele a patogenního organismu (<i>P. Hořín, M. Toman</i>)	153
4.1.1	Vztah hostitele a patogena (<i>P. Hořín</i>)	153
4.1.2	Účast imunitního systému v infekčním procesu (<i>M. Toman</i>)	156
4.1.3	Genetická rezistence k infekčním onemocněním (<i>P. Hořín</i>)	157
4.2	Imunita proti skupinám patogenních organismů (<i>M. Toman</i>)	160
4.2.1	Imunita proti virům (<i>M. Toman, Z. Pospíšil</i>)	160
4.2.2	Imunita proti intracelulárním bakteriím (<i>M. Toman, J. Smola, I. Trebichavský</i>)	167
4.2.3	Imunita proti extracelulárním bakteriím (<i>M. Toman, I. Trebichavský, J. Smola</i>)	172
4.2.4	Imunita proti prvokům (<i>J. Kopecký, B. Koudela</i>)	176
4.2.5	Imunita proti helmintům	180
4.2.6	Imunita proti ektoparazitům	184
4.2.7	Imunita proti mykózám (<i>A. Rybníkář</i>)	186
4.3	Imunita na sliznicích a v kůži (<i>J. Krejčí</i>)	189
4.3.1	Imunitní systém sliznic a slizniční imunita (<i>H. Tlaskalová, J. Krejčí</i>)	189
4.3.2	Imunita gastrointestinálního traktu (<i>J. Krejčí, H. Tlaskalová</i>)	195
4.3.3	Imunita respiračního traktu (<i>J. Krejčí</i>)	198

4.3.4	Imunita reprodukčního traktu	200
4.3.5	Imunita mléčné žlázy (<i>D. Ryšánek</i>)	202
4.3.6	Imunita kůže (<i>J. Krejčí</i>)	207
4.4	Imunoprofylaxe (<i>M. Toman, J. Krejčí</i>)	210
4.4.1	Aktivní imunizace (<i>M. Toman, J. Krejčí, P. Hořín</i>)	211
4.4.2	Typy vakcín (<i>M. Toman</i>)	213
4.4.3	Vakcinace (<i>J. Krejčí, M. Toman</i>)	218
4.4.4	Pasivní imunoprofylaxe (<i>J. Krejčí</i>)	222
4.4.5	Nežádoucí postvakcinační reakce (<i>J. Krejčí</i>)	225
5.	Transplantační a protinádorová imunita (<i>P. Hořín</i>)	231
5.1	Transplantační imunita (<i>V. Holáň</i>)	231
5.1.1	Aferentní fáze transplantační reakce	232
5.1.2	Centrální fáze transplantační reakce	233
5.1.3	Efaktorová složka transplantační reakce	234
5.1.4	Prevence transplantačních imunitních reakcí	235
5.1.5	Alotransplantace u zvířat (<i>P. Hořín</i>)	235
5.1.6	Xenotransplantace (<i>V. Hruban, P. Hořín</i>)	236
5.2	Systémy krevních skupin zvířat a transfuze krve u zvířat (<i>V. Hruban, P. Hořín</i>)	238
5.2.1	Systém krevních skupin zvířat	238
5.2.2	Krevní skupiny u jednotlivých druhů	242
5.2.3	Transfuze krve u zvířat	243
5.3	Protinádorová imunita (<i>P. Hořín</i>)	244
5.3.1	Genetická podstata nádorových onemocnění	244
5.3.2	Nádorové antigeny	245
5.3.3	Protinádorová imunitní odpověď	246
5.3.4	Mechanismy úniku nádorů imunitní odpovědi	247
5.3.5	Imunoterapeutické přístupy k nádorovým onemocněním	249
5.3.6	Modelová nádorová onemocnění zvířat	249
6.	Choroby imunitního systému (<i>O. Bárta, M. Toman</i>)	253
6.1	Primární imunodeficiencie (<i>M. Toman, O. Bárta</i>)	255
6.1.1	Kombinované deficiencie a deficiencie T lymfocytů (<i>M. Toman</i>)	256
6.1.2	Deficiencie B lymfocytů a imunoglobulinů (<i>O. Bárta</i>)	260
6.1.3	Poruchy fagocytózy (<i>M. Toman</i>)	263
6.1.4	Abnormality komplementu (<i>O. Bárta</i>)	265
6.1.5	Léčba primárních imunodeficiencí (<i>M. Toman</i>)	267
6.2	Sekundární imunodeficiencie (<i>M. Toman, O. Bárta</i>)	268
6.2.1	Imunodeficiencie způsobené infekčními chorobami	269
6.2.2	Imunodeficiencie způsobené lymfoproliferativními chorobami (<i>O. Bárta</i>)	274
6.2.3	Terapie sekundárních imunodeficiencí (<i>M. Toman, O. Bárta</i>)	278

6.3	Mechanismy vzniku hypersenzitivních reakcí a autoimunity (<i>O. Bárta, M. Toman</i>)	279
6.3.1	Hypersenzitivita I. typu (časná) (<i>O. Bárta, M. Toman, J. Krejčí</i>)	285
6.3.2	Hypersenzitivita II. typu (cytotoxická) (<i>O. Bárta, M. Toman</i>)	288
6.3.3	Hypersenzitivita III. typu (imunitních komplexů) (<i>O. Bárta, J. Krejčí</i>)	290
6.3.4	Hypersenzitivita IV. typu (pozdní, zprostředkovaná buňkami) (<i>O. Bárta, M. Toman</i>)	292
6.4	Systémové a orgánové choroby způsobené imunitními reakcemi (<i>O. Bárta</i>)	293
6.4.1	Autoimunitní choroby pojivových tkání (revmatické choroby)	293
6.4.2	Imunitní choroby krevních buněk a destiček	297
6.4.3	Imunitní choroby srdce, cév a respiračního traktu	302
6.4.4	Imunitní choroby gastrointestinálního traktu, hepatobiliární a ledvinové	306
6.4.5	Imunitní choroby kůže	311
6.4.6	Imunitní choroby nervů a svalů	318
6.4.7	Imunitní endokrinní choroby	320
6.4.8	Imunitní choroby oka	325
7.	Imunomodulace, imunoterapie (<i>J. Krejčí, O. Bárta</i>)	329
7.1	Imunostimulační látky	329
7.1.1	Přehled imunostimulačních látek	330
7.1.2	Obecné zásady imunostimulační léčby	335
7.2	Imunosupresivní a protizánětlivé látky	336
7.2.1	Imunosupresivní látky	336
7.2.2	Protizánětlivé látky	340
7.3	Léčebné postupy u alergií	342
8.	Imunitní systém a prostředí (<i>J. Krejčí, I. Trebichavský</i>)	345
8.1	Vliv vnitřních faktorů na imunitní funkce	345
8.1.1	Vztah mezi neuroendokrinním a imunitním systémem	345
8.1.2	Vliv metabolických pochodů na funkci imunitního systému	346
8.2	Vliv výživy na imunitní funkce	346
8.3	Vliv vnějšího prostředí na imunitní funkce	352
8.3.1	Vliv cizorodých látek na imunitní systém	352
8.4	Imunita a stres	356
8.5	Vliv ionizujícího záření na imunitní buňky a jejich funkce	358
9.	Imunologické metody (<i>O. Bárta, M. Toman</i>) :	361
9.1	Zásady správné laboratorní diagnostiky (<i>O. Bárta</i>)	361
9.1.1	Principy práce v imunologické laboratoři	361
9.1.2	Odběr a zasílání vzorků pro imunologická laboratorní vyšetření	362
9.2	Průtoková cytometrie (<i>M. Faldyna, M. Toman</i>)	363
9.3	Metody imunohistochemie (<i>I. Trebichavský</i>)	365

9.4	Funkční testy aktivity buněk (<i>O. Bárta, M. Toman</i>)	367
9.4.1	Funkční testy fagocytů	367
9.4.2	Funkční testy lymfocytů	371
9.5	Detekce a kvantifikace cytokinů (<i>I. Trebichavský</i>)	373
9.6	Detekce a kvantifikace imunoglobulinů a komplementu v séru a tělních tekutinách (<i>O. Bárta</i>)	374
9.6.1	Stanovení hladiny imunoglobulinů	374
9.6.2	Stanovení hladiny a aktivity komplementu	377
9.7	Průkaz specifických protilátek a antigenů (sérologické testy) (<i>O. Bárta, J. Krejčí</i>)	377
9.7.1	Precipitace (<i>J. Krejčí</i>)	379
9.7.2	Aglutinace	380
9.7.3	Vazba komplementu	381
9.7.4	Virová hemaglutinace a její inhibice	382
9.7.5	Neutralizace viru a toxinů	382
9.7.6	ELISA	383
9.7.7	Radioimunologické testy a další detekční systémy v sérologických reakcích	384
9.8	Testy pro zjišťování stavů přecitlivělosti a autoimunity (<i>O. Bárta</i>)	385
9.8.1	Intradermální testy pro průkaz senzibilizace a rozlišení alergenů	385
9.8.2	Průkaz autoprotilátek (<i>O. Bárta, M. Toman</i>)	386
9.9	Principy produkce monoklonálních protilátek (<i>I. Trebichavský</i>)	389
9.10	Principy metod molekulární biologie (<i>P. Hořín</i>)	390
9.10.1	Průkaz existence genu a jeho specifická amplifikace – polymerázová řetězová reakce (PCR)	390
9.10.2	Studium genetického polymorfismu	391
9.10.3	Expres genů v buňkách a tkáních	391
9.10.4	Transgenoz a knock-out technologie	392
9.11	Imunologické modely (<i>P. Hořín, I. Trebichavský</i>)	392

10. Apendix	395
------------------------------	------------

Seznam tabulek	395
--------------------------	-----

Rejstřík	403
---------------------------	------------